

Принцип інтегративності змісту диригентсько-хорових дисциплін

Козій О. М.

Викладач кафедри музикознавства та

вокально-хорових дисциплін

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

Модернізація сучасної освіти і розробка педагогічної парадигми культурологічної спрямованості сприяла народженню нового бачення особистості вчителя як суб'єкта освіти, конкурентоспроможного на європейському ринку праці, професійна компетентність і практична виконавська діяльність якого, мають стати еталоном для наслідування їх учнями. У цьому руслі актуалізується проблема підготовки вчителів музики у педагогічних університетах. Зокрема, вокально-хорова діяльність виступає як провідний вид національного мистецтва України та найбільш поширена і доступна для дітей і молоді, враховуючи також її вплив на формування гармонійної, високоосвіченої особистості нового покоління.

Питання професійної підготовки майбутніх учителів музики широко досліджувалися з багатьох аспектів. Так, про широкий профіль учителя-музиканта загальноосвітньої школи писали такі відомі діячі музичної культури як: Б. Асаф'єв, О. Апраксіна, Н. Ветлугіна, Д. Кабалевський, М. Леонтович, К. Стеценко та ін.

У професійній підготовці майбутнього вчителя музики значне місце посідає вокально-хорова методична підготовка, яка ґрунтується на використанні досягнень в галузі психології, педагогіки, акустики, фоніатрії та інших сумісних з вокальним мистецтвом наук.

Визначенню умов та принципів створення чистої інтонації присвячені праці Н. Гарбузова, І. Добриніна, Ю. Рагса та ін.; методичні засади вокально-хорового навчання та точності хорового строю присвяченні дослідження П. Барановського, В. Краснощоківа, Н. Романовського, К. Пігрова,

П. Чеснокова та ін.); процесам вокальної творчості та творчої взаємодії суб'єктів вокально-хорового навчання присвячені роботи: А. Болгарського, П. Ковалика, А. Козир, В. Морозова, П. Ніколаєнко та ін.

Принципи, як основні положення мистецького навчання, визначають сутність, зміст, провідні вимоги до взаємодії вчителя та учнів. Більшість принципів мають широке узагальнююче значення, тому в теорії та практиці педагогіки проходить процес постійних пошуків і уточнення принципових положень, які, за визначенням О. Рудницької, можуть спрямовувати діяльність педагога у конкретних навчально-виховних ситуаціях, тобто виконувати роль своєрідної алгоритмічної настанови. З позицій «нового педагогічного мислення» доцільним варіантом таких положень можна вважати: принцип довершення навчальної дії виховною у педагогічному впливі; принцип урізноманітнення видів і форм діяльності учнів в організації педагогічної взаємодії; принцип залежності розвитку особистісних якостей від створених педагогічних ситуацій; емоційної насиченості навчально-виховного процесу; принцип спонукання до творчого самовираження» [5, 92].

Принцип *інтегративності змісту диригентсько-хорових дисциплін* є одним із перспективних напрямків у музичній практиці взагалі та ефективному формуванні образно-інтонаційних навичок, зокрема студентів-музикантів педагогічних університетів. Аналізуючи зміст тлумачення такого поняття як *інтеграція*, слід розглядати його як багатовимірне явище, яке завдяки саме інформаційній різнобічності допомагає кращому формуванню цілісного художнього відтворення образно-інтонаційного змісту музичного твору.

На думку С. Гончаренка, інтеграційний підхід у навчанні веде до органічного злиття змісту освіти, тобто доцільного об'єднання його елементів у цілісність. Результатом впровадження інтегративного принципу можуть бути цілісності знань різних рівнів. «Інтегративний підхід реалізується під час вивчення інтегрованих курсів чи окремих предметів з

освітньої галузі, коли цілісність знань формується завдяки інтеграції їх на основі спільних для всіх предметів понять, що спрямовують навчальний процес на об'єднання знань» [3, 198].

Принцип інтегративності змісту диригентсько-хорових дисциплін спрямований на цілісне і різнобічне розуміння своєрідності художньо-музичних образів, що надає нових емоційних та інших відтінків у їх інтегрованому поєднанні, стимулює знаходження певної спільності у музично-педагогічній діяльності. Принцип інтегративності змісту саме диригентсько-хорового навчання розглядається як змістове і функціональне поєднання двох понять інтеграції та творчості, адже цей принцип націлений на розвиток творчих здібностей та творчу активність студентів у навчальній діяльності. Інтегративність змісту диригентсько-хорового навчання у нашому дослідженні спрямована на становлення творчої особистості майбутнього вчителя музики, адже у процесі інтегрованого навчання необхідно сформувати художньо-образне мислення, що забезпечить сприймання оточуючого світу через призму синтезу різних видів мистецтва, загально визнаних світових художньо-культурних цінностей.

Висновок. Впровадження принципу інтегративності змісту диригентсько-хорового навчання щодо формування образно-інтонаційних навичок студентів педагогічних університетів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін пов'язано з показом (демонстрацією) вокально-хорового твору на заняттях з диригування, хорового класу і передбачає не тільки мануально-графічне його представлення, а й проникливо-естетичне, вокально-емоційне, що в узагальненому вигляді відноситься до художнього трактування і відтворення музичного твору. Тому дуже важливо сформувати у студента-музиканта психологічну установку на інтегративно-творче, художньо-комплексне використання знань, навичок, умінь у процесі виконання музичного твору.

Література:

1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки: книга для учителя

- Л. Г.Арчажникова. – М.: Просвещение, 1984. – 111с.
2. Бірюкова Л. А. Інтеграція педагогічної майстерності в предметах «хорове диригування» та «постановка голосу» / Л. А. Бірюкова // Педагогічні науки: зб. наук. праць / [упоряд. М.О. Лазарєв]. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2001. – 163 с.
  3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник /Семен Устинович Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 374с.
  4. Орлов В. Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: [монографія] / Валерій Федорович Орлов – К.: Наукова думка, 2003. — 262, [1] с.
  5. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб. / О. П. Рудницька. – К.: ТОВ «Інтерпроф», 2002. – 270 с.